

Zpravodaj farnosti Brno – Královo Pole

Milí královopolští farníci!

Všem se nám dostává díky sdělovacím prostředkům *moře* informací všeho druhu od vtíravých reklam přes zábavné či jinak neutrální zprávy až po politicky společensko závažná rozhodnutí, která nás at' chceme či nechceme ovlivňují. Mezi těmito informacemi se vyskytují i zprávy s duchovní tematikou a ne všechny jsou hned zkreslené, zaujaté. Jde o to, abychom je dokázali zachytit a správně zařadit. Duchovní informace jsou jiného rázu, týkají se více vnitřních věcí člověka, proto potřebují více času, aby v nás zakořenily a splnily to, co se od nich očekává a aby bylo jasné, že skutečně mohou vnitřně posílit a zpevnit člověka, aby ty vnější starosti a problémy unesl, zvládnul, případně se od těch zbytečných oprostil. Jinými slovy tajemství naší víry, duchovního života musí proniknout nejen do rozumu, ale až do srdce, aby měla kýžené osvobozující účinky. Vzdálenost mezi hlavou a srdcem je sice jen asi 50 cm, ale někdy trvá léta než poznané pravdy sestoupí do srdce a stanou se radostnou bytostnou součástí naší osoby. Podobně jestli chceme sdílet v našich rodinách, či se svými přáteli důležité záležitosti života, vyžaduje to jednak společně strávený čas a také to, že máme na mysli společný zájem, který nás spojuje a táhne dál dopředu ve společném prožívání. Bez jednoho či druhého se nemůžeme podělit o diskrétní či jemné, ale jak všichni správně tušíme, podstatné skutečnosti života.

Asi správně tušíte, kam směřuje mé sdělení. Chci poukázat na jednu cestu, která nám v tomto dnes nesnadném sžívání a společném růstu může pomoci. A to je *modlitba růžence*, kterou chceme v tomto roce společně se Svatým Otcem znovu objevit, jako jeden z velmi účinných prostředků společné cesty k Bohu. Žijeme ve světě s mořem věcí, které nás pohlcejí, utápíme se ve starostech a shonu o každodenní potřeby, ztrácíme pohodu a klid jít společně dál smysluplně. Na druhé straně však všichni dobře tušíme, jak blízko je ještě větší *moře* Boží dobroty a lásky a zároveň jak nesnadné je dnes do něj vstoupit, nechat se jím oblažovat a podněcovat tak, abychom se nenechali strhnout k beznaději. Místem, kde se toto děje, kde se přelévá *nesmírné moře* nekonečné tvůrčí energie do našeho nitra, je modlitba. Z toho všeho, co jsem uvedl, je patrné, že pravá modlitba vyžaduje čas a ztišení, aby něco z bohatství *moře* mohlo zapustit kořeny v našem srdci, osvobodovat nás a vnitřně vyzbrojovat. Potom se nám už problémy ve světě nebudou zdát tak nepřekonatelné a možná i naopak budeme toužit, aby víc skutečného bohatství proudilo do stojatých močálových vod problémů tohoto světa. K tomuto přelévání a postupnému ozdravování všech skutečností života nám může posloužit jako jeden z osvědčených prostředků i *modlitba růžence*. Kéž nám v tomto roce i více *zavoní*, tak podobně jak to skutečné růže umí.

farní vikář Jan Klíma

Historie farnosti

Než jsme se stali farností (4)

V minulém pokračování jsme u vedli, že od roku 1638 vykonávala nad kostelíkem sv. Víta v Králově Poli farní správu fara sv. Jakuba. Dnes budeme sledovat historii této správy až do zrušení kostelíku, tedy do doby, kdy byla pro duchovní správu v Králově Poli ustanovena nejprve tzv. lokální kuracie a později vlastní farnost.

Správa sv. Jakuba byla nedostatečná [1]. Hodně energie se vyplývalo letitým bojem o rozdělení farní správy v Brně mezi farami sv. Jakuba a sv. Petra. Do tohoto sporu se promítaly i národnostní otázky brněnského obyvatelstva. V r. 1673 se farář sv. Jakuba Jošt Wannembach z Kolína n. Rýnem stal brněnským děkanem a tato funkce platila i pro jeho nástupce.

Pro Královo Pole byl na faře sv. Jakuba určen třetí kaplan. Nevýhodou pro duchovní správu byla velká vzdálenost Králova Pole od Brna. Musely být řešeny i otázky, které by nás dnes ani nenapadly. Tak například všechny brněnské

brány se na noc zavíraly. Aby mohl třetí kaplan od sv. Jakuba v noci zaopatřovat nemocné v Králově Poli, musela pro něho městská rada vybudovat r. 1723 kaplanku u hřbitova před městskou bránou Veselou. Kaplan prý docházel do Králova Pole každou třetí neděli a v kostelíku sv. Víta sloužil mši svatou s českým kázáním [7]. Sadovský ovšem mylně uvádí jako správce faru sv. Tomáše.

V literatuře jsme našli odkaz na jakousi školní kroniku obecné a měšťanské chlapecké školy, podle které ve druhé polovině 18. století, před zrušením kartuziánského kláštera, vyučoval děti v soukromém domku kostelník od sv. Víta [5]. Je to vlastně zmínka o nejstarším vyučování dětí v Králově Poli.

A kostelík chátral, až byl reskriptem císaře Josefa II. z 8.1.1783 zrušen [1]. Podle [4] byl zbořen teprve r. 1785, kdy prý jako farní kostel začal sloužit chrám Nejsvětější Trojice zrušené královopolské kartouze. To by ale znamenalo, že přes dva roky by v Králově Poli nebylo kde sloužit mši svatou. Domníváme se, že bohoslužby pro královopolské

farníky se konaly v bývalém klášterním kostele Nejsvětější Trojice již od zrušení kostelíku sv. Víta v roce 1783. Císař totiž zrušil královopolskou kartouzu již 18.1.1782, takže bývalý klášterní kostel v době zrušení kostelíku sv. Víta byl nevyužitý. Movitý i nemovitý majetek zrušené kartouze byl zabaven ve prospěch náboženského fondu. Tento fond vznikl pro potřeby katolické církve, byl ale spravován státem. Náboženský fond zřídil r. 1784 v Králově Poli samostatnou lokální kuracii při kostele Nejsvětější Trojice. Duchovní správu vedli tzv. kurátoři (lokalisté) [5]:

1785 - 1798 P. Karel Scheyda z Hranic,
později v Hustopeči,
1798 - 1810 P. Ignác Zelinka z Kroměříže,
později ve Studené,
1810 - 1826 P. Karel Bayer z Chrlic,
později spirituálem v alumnátě a děkanem v Oslavanech,
1826 - 1829 P. František Freunt z Olomouce,
později v Dobroměřicích,
1829 - 1839 (†) P. Josef Müller z Brna,
1839 - 1854 P. Kašpar Deabis z Brna,
od r. 1853 farářem, později v Obřanech.

Řadu kurátorů vystřídal r. 1853 první kanonicky investovaný královopolský farář. Tento okamžik můžeme považovat za vznik samostatné farnosti. Podle farní kroniky se tak stalo 10.5. (stejně datum je uvedeno i v [5], zatímco Šujan v [1] uvádí již 15.4.).

V roce 1825 náboženský fond prodal statky zrušené kartouze a klášterní budovu proměnil v kasárny. Na místě zbořeného kostelíku sv. Víta byl r. 1791 postaven kříž, který se dochoval dodnes. Na kříži je latinský nápis: „HonorIs et gLorIae saLVatorIs aVgenDae gratIa ereXerVnt noVeM hVitates InCoLae. 1791“. Velká písmena v nápisu, kromě prvního písmene H, jsou numerogramem uvedeného letopočtu 1791, tj. velká písmena vyjadřují římská čísla, která v součtu dají hodnotu 1791. Kdo byž si chtěl ověřit text nápisu, toho musíme upozornit, že všechna písmena „g“ jsou na kříži psaná jako „c“. Dále při překladu některá písmena „V“ je třeba číst jako „u“. Aby text vyhověl požadavku numerogramu, používá poněkud neobvyklá slova. Snad by se dal přeložit přibližně takto: „K úctě a oslavě Spasitele s velkou vděčností postavilo devět místních obyvatel.“

Zdeněk Winkler (z.winkler@centrum.cz)

[1] Šujan, F.: Dějepis Brna. Vlastivěda moravská, 2. vydání, Musejní spolek, Brno, 1928.

[4] Dřímál, J. - Peša, V. a kol.: Dějiny města Brna. Díl 1. Městský národní výbor v Brně, Brno, 1969.

[5] Město Královo Pole. Jeho vývoj a přítomné poměry. Statistický odbor. Městská rada, Brno, 1905.

[7] Sadvinský, Z.: Dějiny Králova Pole. Ivančice, 1893.

Farnost

Nový oltářní obraz

Původní barokní oltářní obraz Nejsvětější Trojice namaloval pro chrám v Králově Poli vídeňský malíř Tobias Pock (1609–1683) [1]. Prachař [2] uvádí, že obraz z r. 1659 byl při pořízení nového oltáře (1763) nadstaven. Josef Stern přimaloval na prodloužený spodní díl skupinu andělů. Tento obraz byl však zašantročen spolu s cennými kusy mobiliáře v osmdesátých letech 19. století a nahrazen daleko slabším obrazem od Josefa Zeleného. Předlohou k tomuto obrazu byla snad jakási rytina.

Tolik informace, které poskytuje literatura. My už jsme si na onen „slabší“ oltářní obraz dávno zvykli. Vždyť je součástí našeho chrámu již přes sto let. Statický výjev Nejsvětější Trojice jakoby se pokoušel probudit pozvednutou pravicí Bůh Otec. Marně. Z postav Otce a Syna dál vyzařuje jakási strnulost. A tu ještě podtrhuje Duch Svátý, který se nad oběma postavami vznáší v podobě značně naturalisticky vymalované holubice. Při umělém osvětlení Nejsvětější Trojice mizí zrakům věřících.

A najednou jako blesk z čistého nebe zpráva – budeme mít nový oltářní obraz! Podle obrazu významného barokního malíře Josefa Sterna jej jako dar naší farnosti namaluje akademická malířka a restaurátorka Renata Bartoňová. Na nástěnce v kostele se dokonce objevila malá barevná fotografie Sternova obrazu. Ústřední postavy jsou plné dynamiky, gesta jakoby vyjadřovala zaujatý dialog Otce a Syna. Duch Svátý je jen naznačen, ve skutečnosti však naplňuje celý střed obrazu svým světlem. I v detailech se objevují zajímavé prvky. Všimněte si třeba malého andělka před Boží Trojicí. Leží nznak na obláčku a jen tiše kouká na nejhlubší tajemství.

„Bylo by dobré, kdybyste o tom novém oltářním obrazu napsali v *Krpoláčku*,“ přichází s nápadem otec Jan. A tak po předchozí telefonické domluvě zvoním jednoho dne v rodinném domku paní Bartoňové. Paní domu se omlouvá, že mne vítá v pracovním. A už stoupáme po schodišti do ateliéru. V podobném prostředí se ocitám poprvé a tak si se zájmem prohlížím „pacienty“, kteří tu čekají na „uzdravení“ citlivou rukou odbornice. „To je obraz ke kramářské písni, je ze Špilberku,“ komentuje směr mého pohledu restaurátorka. Celou střední část prostorné místnosti zabírá veliký obraz svatých věrozvěstů Cyrila a Metoděje. Aby se sem vešel, je instalován naležato. Odhaduji, že oltářní obraz pro náš chrám je ještě větší. Bude tu dost místa? „V této poloze mohu provádnout jen restaurování. Ten oltářní obraz budu malovat v ateliéru u kolegy. On to tam má na výšku dvou pater,“ dostává se mi vysvětlení. Pak už se posadíme a já poslouchám zajímavé vyprávění.

Řada odborníků zastávala názor, že současný oltářní obraz s chrámovým interiérem příliš neladí. Nápad namalovat obraz nový uzrával přes deset let. Byl tu jeden problém. Do barokně upraveného chrámu není možné umístit nějakou

modernu. Kde však vzít vhodný a dostupný originál pro zhotovení kopie? „Jednou večer jsem právě tady o tom problému přemýšlela. Pak jsem z knihovny vytáhla jakousi publikaci o barokním malířství. Namátkou otevřu knihu . . . a bylo rozhodnuto. Na stránce byla reprodukce Sternova obrazu. Obávala jsem se, že nápad narazí třeba u památkářů. Ale kupodivu všichni souhlasili, i galerie se zapůjčením originálu.“

Již na fotografii vypadá obraz velmi monumentálně. S překvapením se dozvídám, že originál je poměrně malý, jen 82,7 × 43,3 cm. Je to olej, který Stern namaloval kolem roku 1757 jako návrh hlavního oltářního obrazu pro farní kostel Nejsvětější Trojice v Drnholci v okrese Břeclav. Nyní je obraz v majetku Moravské galerie, která jej získala r. 1948 jako deponát. Pro dokreslení, v našem chrámu má oltářní obraz rozměry asi 394 × 213 cm. „Ale při téměř pětinasobném zvětšení to už nebude pouhá kopie,“ namítám. „Není přece možné zvětšovat jednotlivé tahy štětce, musí se objevit nové detaily. Tak by jistě postupoval i Stern.“ „Ano, to je pravda, přesto bude obraz označen jako kopie. I když . . . v galerii mi řekli, že na výsledek jsou velmi zvědaví, že asi vznikne Nejsvětější Trojice Stern – Bartoňové,“ směje se paní Bartoňová.

„Teď musím dodělat několik zakázek. Sternův obraz je na výstavě v zahraničí. Až se vrátí, budu už pracovat jen na kopii. Galerie mi půjčí originál jen na dva, tři měsíce, ne déle. V nejbližší době připraví stolař pod rám pro napnutí plátna. To nebude jednoduché. Obraz musí zapadnout přesně do výklenku ve zdi. V kostele bude potřeba postavit lešení, z oltářního obrazu se sejmou zlacené ozdobné lišty a vyrobí se přesná šablona pod rámu. U barokních obrazů nebývá tvar osově symetrický, bude se muset proměřit každý oblouk. V horším případě bude nutné oltářní obraz vyjmout a obrys obkreslit na zemi. Ale na práci se už moc těším. Ten obraz není jen můj dar farnosti, ve které žiji od narození. Je to i můj slib . . .“

Zdeněk Winkler (z.winkler@centrum.cz)

[1] WOLNÝ, Ř.:

Kirchliche Topographie von Mähren, Brüner Diöcese I. Brno, 1856.

[2] NOVÁČEK, J.- PRACHAŘ, A. - TÁLSKÝ, F.:

Královo Pole, nástin vývoje do r. 1925.

Brno, 1926

Poutě

Poutní místa 2003

První březnovou sobotou začínáme další roční cyklus našich poutí. Dříve než budou popsána jednotlivá místa, která bychom chtěli letos společně navštívit, připomeňme si obraz poutníka, jak byl zobrazován již ve středověku. Nezbytný byl dlouhý plášť, často bez rukávů, který chránil proti dešti

a chladu, v noci pak sloužil jako příkrývka. Klobouk se širokým okrajem stínil obličej proti slunci a bránil tomu, aby déšť stékal po zádech. V láhvi bývala životně nezbytná voda. Péče o tělo nebyla během cesty příliš žádoucí. V jedné ruce držival poutník od středověku často růženec a v druhé hůl, kterou držel mezi dvěma výstupky na dřevě. Poutnické odznaky bývaly upomínkou na návštěvu toho kterého místa. Snad nejznámějším odznakem je mušle jako důkaz poutě do Santiaga de Compostely, která měla odvracet nebezpečí všeho druhu. Měla také svůj symbolický význam. Její dvě skořápky znamenaly „dva příkazy lásky k bližnímu, na nichž musí nositel mušle stavět svůj život, tj. milovat Boha nade vše a svého bližního jako sebe sama“.

1. 3. 2003	Žarošice
5. 4. 2003	Senetářov, Adamov
3. 5. 2003	Zvole, Obyčtov Bobrová, Zelená Hora
7. 6. 2003	Chlum u Třeboně Telč
5. 7. 2003	Ellwangen
6. 9. 2003	Polná u Jihlavy
4. 10. 2003	Luhačovice
8. 11. 2003	Křtiny

Cílem našich poutí je návštěva míst, která jsou svým způsobem výjimečná a Bůh je zde blíže než kde jinde. Promodlená místa mají svoji specifickou atmosféru, kde můžeme získat mnoho darů a milostí nejen pro sebe, ale všechny naše blízké. Současně navazujeme na jedno z dědictví našich předků, které bychom rádi předali i dalším generacím. Ostatně nechceme mnoho – přijměte naše pozvání.

Božena a Stanislav Synkovi (stasy@mymail.cz)

Světce měsíce

Svatý Blažej

Tento měsíc bude v rubrice Světec měsíce řeč o svatém Blažejovi, jehož památku slavíme každý rok 3. února.

Kdo vlastně byl tento svatý biskup a mučedník? Jelikož žil už ve 3. století, známe jeho život pouze z legend. Jedna z nich vypráví, že byl původně lékařem, další, že žil v horské jeskyni s divokými zvířaty a později se stal biskupem v dnešním Turecku. Tam prý za jeho působení začalo kruté pronásledování křesťanů a ani svatý Blažej nebyl ušetřen – zemřel prý po hrozném mučení někdy kolem roku 316.

Osoba svatého Blažejovi je obklopena výraznou tradicí. Je patronem hudebníků, lékařů, pekařů, zedníků a dalších

a také ochráncem při onemocnění krku (jedna příhoda z po-
bytu svatého Blažeje ve vězení vypráví o tom, jak zachrá-
nil před udušením malého chlapce, který spolkl rybí kost).
Asi od 16. století existuje tzv. Blažejské požehnání. Při něm
se drží pod bradou dvě posvěcené svíčky v podobě Ondřejova
kříže (ve tvaru písmen „X“).

Především v životě rolníků má sv. Blažej zvláštní místo
jako patron počasí, protože je také vzýván jako ochránce
před škodami způsobenými vichřicí. Zvláště v dřívějších do-
bách jeho svátek hojně slavili – světily se a obětovaly svato-
blažejské svíčky, žehnal se víno, voda a chléb. Podíváme-li
se na množství kompetencí, které byly svatému Blažejovi
svěřeny, nepřekvapí nás, že je tento světec řazen mezi čtrnáct
svatých pomocníků.

Marie Braunerová (mbcko@centrum.cz)

Krpoláček

Krpoláček v elektronické verzi

Elektronickou verzi Krpoláčka si můžete stáhnout na webu
naší farnosti – <http://farnost.katolik.cz/krpole> (sekce „Krp-
oláček“).

Náměty a příspěvky

Pokud se chcete podílet na přípravě Krpoláčka, můžete své
příspěvky a náměty vkládat do krabice s označením „Krpolá-
ček“, kterou naleznete pod nástěnkou u bočního vchodu. Pro-
síme uveďte spolu se svým příspěvkem i své jméno a kontakt
na vás (nejlépe telefonní číslo nebo elektronickou adresu).
Děkujeme.

Pokud máte možnost nám předat příspěvek elektronickou
poštou, můžete jej poslat na adresu krpolacek@katolik.cz.

Kavárna *U PIANA*

Přijďte si posedět do příjemného prostředí.

Otevřeno je:

- každý pátek po večerní mši svaté
- každou první neděli v měsíci dopoledne

Těšíme se na vás 2. března 2003.

*Vydala Římskokatolická farnost při kostele Nejsvětější Trojice v Brně – Králově Poli.
Vychází pro vnitřní potřebu farnosti.*